

ГАВРАН - ЕДГАР АЛАН ПО

превео Карадеглић Павле

Једном једне страшне ноћи, ја замишљах у самоћи,
Читах црне, прашне књиге, које старо знање скрише;
Док сам у сан скоро пао, неко ми је закуцао,
На двери ми закуцао - закуцао тихо - тише -
"То је путник" ја промрмљах, "који бежи испред кише",
Само то и ништа више.

Ах, да, још се сећам јасно, у децембру беше касно
Сваки жар, што мре, утваре по поду пише.
Жељно чекам ја свануће, узалуд из књига вучем
Спас од боли што ме муче, јер ме од Ње раставише.
Од девојке анђеоске, од Леноре раставише,
Ах, ње сада нема више.

Од свиленог, тужног шума завеса од велура
Никад пре осећани ужаси ме захватише;
Док ми срце снажно бије, ја га мирим све храбрије:
"Путник моли да се скрије од те ноћи, буре, кише.
Путник куца на те двери, да се скрије испред кише.
Само то је, ништа више."

Охрабрив се изненада, не оклевах више тада:
"Господине ил' госпођо, извињење моје стиже!
Мене тешки снови прате, а ви нежно куцат' знате,
Тако тихо и без снаге, ваши прсти двери бише,
Да сам сањив једва чуо- Ту се двери отворише -
Мрак је тамо, ништа више.

Док у мрак дубоко вирих, чудећи се, страшећи се
Сумњајући, сањајући, сни ми смртнички се снише;
Недирнута беше тишина, знака није дала тмина,
Речена је реч једина, шапнута од звука кише:
"Ленора" ја шапнух тихо, јека ми је врати тише,
Само то и ништа више.

Кад у собу ја се вратих, целом душом тад запламтих:
Нешто јачи него пре ударци се поновише.
"Сигурно", ја рекох, "то је на прозору собе моје;
Погледаћу треном што је, какве се ту тајне скрише.
Мирно, срце. Да, видимо, какве се ту тајне скрише -
Ветар то је, ништа више."

Прозорску отворих куку, кад уз лепет и уз буку,
Кроза њ уђе свечан Гавран, светих дана што већ беше,
Ни да наклон главом махне, ни тренутак он да стане,
С ликом лорда или даме кроз моју се собу диже
И на кип Паладе слети, што се изнад двери диже,
Слети, седе, ништа више.

Овај створ у црном плашту, разоноди ми тужну машту
Тешким, мрким достојанством, којим читав лик му дише.
"Иако ти креста јадно виси", рекох, "кукавица ниси,
Страшни, мрачни Гавран ти си, што са обала Ноћи стиже,
Како те на обали зову хадске ноћи откуд стиже?"
Рече Гавран: "Никад више".

Зачудих се томе много, што је јасно зборит' мог'о,
Премда нејасне му речи мало тог ми разјаснише.
Али признат' мора свако, не догађа се лако,
Да жив човек гледа тако, птицу што се над њим њише,
Звер или птицу, што над дверима се њише
С тим именом "Никад више".

Али Гавран седећ' тамо, говори једну реч само,
Ко да душа му и срце у ту једну реч се слише.
То је све што он ми рече - даље крила не покреће,
Док мој шапат мир пресече: "Сви ме друзи оставише,
Отићи ће и он зором, као наде што ме оставише".
Тад ће Гавран "Никад више".

Док ја стајах још затечен - одговор беше спремно речен.
"Нема сумње," рекох, "та је реч тек ситница, ништа више
Од несретног газде чута, којег је судба крута,
Пратила дуж његовог пута, док му све се песме слише

У жалопојке, пусте наде терет му постадоше,"
Од "никада-никад више".

Ал' тај створ у црном плашту, још ми разоноси машту,
Наслоњач тад окренух бисти, где се Гавран њише
На велур ми глава клоне, а ја мислим мисли оне,
Стапам маште тужне, болне; какву мени судбу пише
Ова страшна кобна птица, какву мени судбу пише
Гракћућ' стално: "Никад више".

Седих тражећ' смисао тога, не говорећ' нити слога
Птици, чије жарке очи моју душу распламтише;
Тако мислећ' мисли болне, пустих главу да ми клоне
И у велур да ми тоне, којим светло сене пише,
Наслонит' се на тај велур, којим светло сене пише
Она неће никад више.

Ваздух тад к'о да гушћим стаде, на ме неки мирис паде
К'о да серафим лаких ногу кадионицу чудну њише.
"Бедо", викнух, "то су гласи, Бог га посла да те спаси
Бол и тугу да ти гаси, што те тако измучише.
Да ти гаси, да у срцу Ленору избрише."
Рече Гавран: "Никад више".

"Зли пророче, не знам право, шта си, птица или ђаво,
Враг те посл'о да ме кушаш, ил' те буре избацише
Сама, ал незаstraшена, у ту пуну земљу сена
У дом овај опседнути, - закљичем те, ах, не шути
Реци, има ли Заборава за јаде, што ме измучише?"
Рече Гавран: "Никад више".

"Зли пророче, не знам право, шта си, птица или ђаво,
Ал' у име Бога драгог,
Смири душу растужену, реци да л' ћу у Едену
Загрлити своју жену, од које ме раставише,
Анђеоску ту Ленору, од које ме раставише?"
Рече Гавран: "Никад више".

"Доста ти говорит' дадох, црна птицо!" Тад устадох,
"У олује дивље бежи, што се кроз ноћ раскрилише!
Не остави нити трага својих лажи крај мог прага,
Мени је самоћа драга - усне саме довршише -
Из мог срца кљун свој вади, нек ти траг се овде збрише!"
Рече Гавран: "Никад више".

И тај Гавран, шутећ' само, још је тамо, још је тамо,
На Паладе кип је сео, што се изнад двери диже,
Очи су му слика права, злодуха што снива, спава,
Светлост, што га обасјава, подно њега сене пише,
Моја душа из тих сена, што ми целу собу скрише
Устат' неће - никад више!

